

LØSNINGSFORSLAG

FAGPRØVE
MATROSFAGET

Kandidatens navn:

Velkommen til fagprøve!

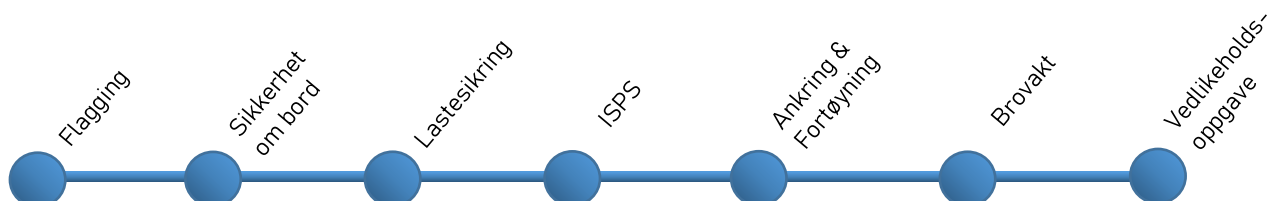
Prøvested: M/S Fontana
Dato for prøve: 01.01.2024
Klokken: 08:30 - 16:00
Adresse: Havnekaian 1 (Informasjon gitt til kandidat på SMS)

Du har nå gjennomført en toårs læretid med et rederi eller på annen måte tilegnet deg kunnskap i matrosfaget. For å kunne vurdere dine kunnskaper, har fylkeskommunen avtale med flere prøvesteder. M/S Fontana stilles til disposisjon i samarbeid med fylkeskommunen for å gi prøve kandidater muligheten til å avlegge fagprøven i matrosfaget.

Praktisk info:

- Prøven starter når oppgavesettet er delt ut (se neste side!)
- Lunsj vil bli servert kl. 11:30 (nærmere info gis av sensor)
- Ta deg tid til å lese igjennom oppgaven nøye.
- Prøven avsluttes når alle dokumenter, oppgavesett og egenevaluering er levert inn.
- Dersom du har spørsmål underveis til selve gjennomførelsen, er usikker på hva sensor spør om eller rent praktisk hvor utstyr oppbevares eller lignende skal du ikke være redd for å spørre sensor eller de som jobber om bord. Sensor(ene) har som oppgave å vurdere dine fagkunnskaper og ikke alt annet.

Opgavesettet du har trukket vil være grunnlaget for gjennomføringen av prøven. Hele fagprøven er delt opp i 7 deler.

Oppgave 1: Flagging

Gjennomføres på styrhustaket

(Sensor stiller spørsmål muntlig og kan be deg gjennomføre/visе i praksis)

1. Når skal flagget heises på sommer og vintertid? (Bonusspørsmål: flaggregler for Nord-Norge)

Fra 1. mars til 31. oktober skal flagget heises kl. 08:00 og fires kl. 21:00

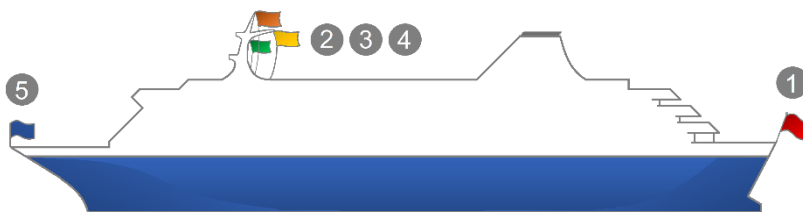
Fra 1. november til 28. februar skal flagget heises kl. 09:00 og fires ved solnedgang (ikke før kl. 15:00)

Nord-Norge heises flagget kl. 10:00.

2. Er det en rekkefølge på flaggene når de skal heises? Og når skal de fires?

Ja, nasjonalflagget heises først, etterfulgt av fremmednasjon, rederiflagg, signalflagg og til slutt gjøsen. Denne fires i motsatt rekkefølge og starter med gjøsen.

3. Her ser du 5 ulike flagg, kan du vise hvilket flagg som skal henge hvor?

(Oppgaven vises i praksis av kandidaten)

1. Nasjonalflagg
2. Fremmednasjon
3. Rederiflagg
4. Signalflagg
5. Gjøse

4. Hvordan skal vi behandle et nasjonalflagg?

Nasjonalflagget skal behandles med respekt og verdighet. Det skal ikke stiftes eller spikres i, og heller ikke mistes i dekket.

5. Hvor om bord finner vi "gaffelen"?

Helt akter ut på skipet.

6. Hvilken knute vil du bruke på flagglinen for å heiseflagget? (Kandidat viser i praksis)

Flaggstikk/ dobbel flaggstikk / dobbelt flaggstikk med slipp

7. Kan du fortelle hva de ulike flaggene heter på engelsk?

Ensign, country of destination, company flag, signal flag, port of registry/jack

8. Hva er forskjellen på liten og stor flagging?

Liten flagging brukes i det daglige, stor flagging brukes ved spesielle anledninger slik som: dåp, nasjonaldag, kongelige høytidsdager o.l.

Vil kandidaten tilføye noe? Kandidaten ønsker ikke å tilføye noe mer

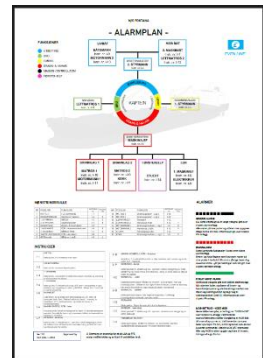
Oppgave 2: Sikkerhet om bord

Gjennomføres på "Main deck"

(Gjennomføres skriftlig, oppgaven leveres inn når prøven avsluttes for vurdering)

Oppgaven utføres ved hjelp av skipets alarmplan (M/S Fontana)

1. Hva er din oppgave som Lettmatros 2 om bord på skipet?
Instruks nr. 13. Jeg er mannskap på MOB-båt.
2. Hvem er du som Lettmatros 2 reserve for?
Jeg er reserver for instruks nr. 7 – Båtfører på MOB-båt
3. Hvordan lyder general alarmen om bord?
7 korte + 1 langt støt over alarmanlegget
4. Hvor skal du mønstre som Lettmatros 2 om bord?
Jeg mønstrer på dekk 5 – båtdekket ifølge alarmplanen
5. Hvem overtar kommandoen på skipet dersom kapteinen bortfaller i følge alarmplanen?
I følge alarmplanen er det overstyrmann
6. Gi en beskrivelse av forlat-skipet-alarm?
Det betyr at alt brann- og havaribekjempelse avsluttes og alle må ta på seg redningsutstyr og forlate skipet.
7. Hvem er ansvarlig for at alt brann- og redningsutstyret om bord til enhver tid er klart til bruk?
Ifølge alarmplanen er det 2. styrmann.
8. Du hører brannalarmen utløses om bord. Hva er din oppgave i denne forbindelse?
Jeg forholder meg rolig inntil videre, det er kun brann- og havarilagene som skal mønstre i følge alarmplanen.
9. Du hører KODE MOB over høyttaleranlegget om bord. Hva er din oppgave i denne forbindelse?
Kler på meg MOB-drakt og klargjør MOB-båten til innsats.
10. Hvem gir låringsordre ved utsetting av MOB-båt?
I følge alarmplanen er det broen som gir låringsordre

Oppgave 3: Lastesikring

Gjennomføres på dekk 1

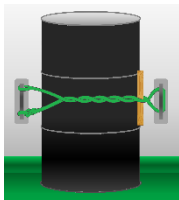
(Sensor stiller spørsmål muntlig og kan be deg gjennomføre/vise i praksis)

1. Hvorfor er det viktig å sjøsikre alt om bord?

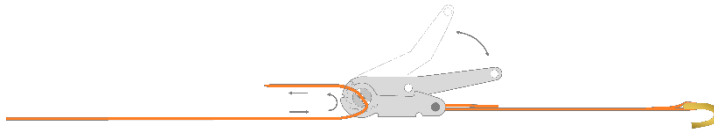
For at last og andre gjenstander kan forskyve seg og forverre skipets stabilitet. I tillegg kan det oppstå farlige situasjoner om bord dersom løse gjenstander forflytter seg ukontrollert.

2. Vis i praksis:

- Spansk vinde:

- Jekkestropper (sikre oljefat):

Kandidaten viser i praksis

- Kjetting med kjettingstrammer:

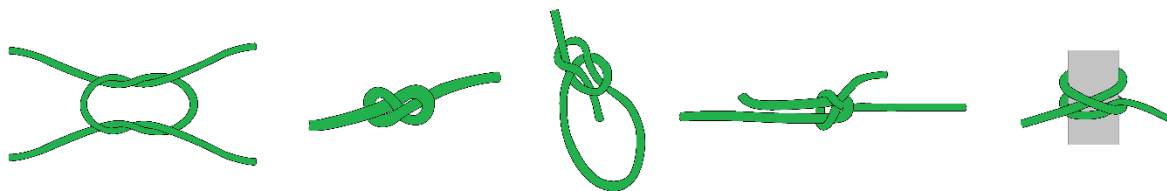
Kandidaten viser i praksis

- Strekkfisk (kunne betjene og vise formålet)

Kandidaten viser i praksis

- Tauverk: Båtmannsknop, åttetallsknop, pålestikk, flaggstikk, dobbelt halvstikk, spleise 3 kordels tau.

Kandidaten viser knutene i praksis som vist her.

(bonus: dobbel flaggstikk med slipp,
(bonus: bendsling & takling av tau)

Ingen besvarelse fra kandidaten

3. Hvilket regelverk omhandler transport av farlig last til sjøs?

IMDG-koden

4. Hva betyr ordet segregering ifbm. last?

Ordet segregering betyr å skille fra eller separere. Farlige laster som kan reagere med hverandre må plasseres hver for seg. Her henvises det også til en segregeringstabell.

5. Hvorfor må enkelte produkter/laster segregeres?

Farlige laster som kan reagere med hverandre må plasseres hver for seg. Her henvises det også til en segregeringstabell.

Vil kandidaten tilføye noe? Kandidaten ønsker ikke å tilføye noe mer

Oppgave 4: ISPS

Gjennomføres på gangveien

(Sensor stiller spørsmål muntlig og kan be deg gjennomføre/vise i praksis)

1. Hvilke ulike ISPS-nivå har vi?
Bonus: Forklar de ulike nivåene
Marsec level 1,2 og 3 (nivå 1, 2 og 3)
2. Du står på gangveien som ISPS-vakt. Marsec nivå 1. Hva er dine oppgaver i denne forbindelse?
Utføre vakthold og adgangskontroll.
Kontrollere ID av besøkende, søke ca. 5% av bagasje, melde fra til vakthavende offiser dersom det er mistenkelig aktivitet rundt eller utenfor skipet. Etterse fortøyninger.
3. Hvilket utstyr skal til enhver tid befinne seg på gangveien?
Livbøye med line, kommunikasjon med vakthavende offiser (UHF), besøksprotokoll.
4. Hva er viktig å huske på når det blir mørkt ifbm. ISPS-vakt?
Tilstrekkelig belysning i området rundt gangveien og eventuelt skuteside.
5. Hvis havnens ISPS/Marsec nivå økes til nivå 2. Må skipet også øke til nivå 2?
Ja, skipet må følge havnens ISPS nivå.
6. Du står ISPS-vakt og en sjåfør ønsker tilgang til havneområdet hvor skipet ligger. Sjåføren ber deg åpne porten for slik at han kan komme inn med bil. Hva gjør du?
Ber om å få se vedkommendes ID. I tillegg spør jeg ham hvem han skal besøke/har avtale med. Dersom han ikke kan besvare disse spørsmålene vil jeg nekte ham adgang til området.
7. Hva betyr blindpassasjer?
En blindpassasjer er en person som ikke tilhører skipet (hverken mannskap eller passasjer) som enten har eller prøver å komme seg om bord. Dette kan være flyktninger som prøver å flykte til et annet land eller personer som sniker seg med uten å f.eks. betale for en reise.

Bonus: Engelskord for blindpassasjer
Stowaway
8. Hvem avgjør hvilke sikringstiltak som skal gjøres mellom skip og havnen?
Dette tar kaptein og SSO (ship security officer) med sikringsansvarlig på havnen PFSO (Port facility security officer) gjennom en DoS.

Bonus: DoS
Declaration of Security

Oppgave 5: Ankring & Fortøyning

Gjennomføres på bakken

(Sensor stiller spørsmål muntlig og kan be deg gjennomføre/vise i praksis)

1. Hvilket verneutstyr vil du benytte ved fortøyning?

Hjelm, vernesko, kjeledress og hansker

2. Hvilket verneutstyr vil du benytte ved ankring?

Det samme, men i tillegg vil jeg ha vernebriller og hørselvern.

3. Kandidaten navngir utstyret på norsk og engelsk:

- Rullegatt, halegatt, konge, kapstan, trommel, nökk

Roller fairlead, fairlead, leadroller, capstan, drum, warping head

- Klyss, kabelar, kjettingpipe, kjettingkasse, saks, sikring,

Hawse pipe, cable lifter (gypsy), chain pipe, chain locker, chain stopper, anchor lashing

Bonus: Panamagatt, spy(le)gatt

Panama fairlead, scuppers

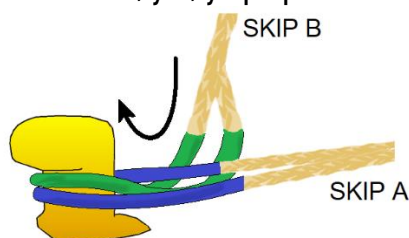
Bonus: Kentersjakkell /link

Kenter chackle

4. Hvordan vil du gjøre bakken/poppen klar til fortøyning? Vis i praksis

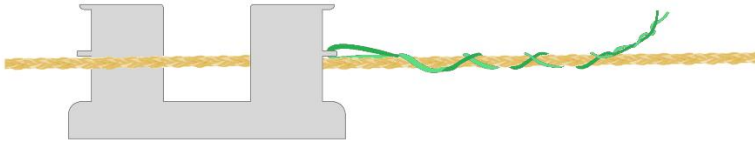
Kjøre ut trosser og legge disse i bukter, gjøre klar kasteliner til hver trosse (sette fast med pålestikk med slipp), påse at området er mest mulig ryddig for å minske risiko for skader.

Bonus: smøye øye på pullert

5. Hvordan vil du stoppe av en trosse? (Flytte trossen fra nokken til pullert)
Vis i praksis.

Kandidaten viser i praksis. Stopper av trosse og legger i 8-tall på pullert. Når gjort fast, fjernes stopper.

6. Hva er viktig når vi skal ankre?

God kommunikasjon med broen, sikkerhet (verneutstyr), plassering (personlig sikkerhet), gi ofte tilbakemeldinger til broen om ankerets visning.

7. Hvorfor er det viktig å informere broen om visningen på kjetting? Hvordan vil du gjøre dette i praksis?

Fordi de på broen ikke kan se ankerets posisjon, dette for at ankringen skal skje mest mulig effektiv og at vi ikke skader skipet (eks. bulben). Jeg vil benytte signalgivning som f.eks. klokken til å fortelle om ankerets visning. I tillegg vil jeg si om ankeret er stramt eller slakt.

8. Hvilken lanterneføring skal et skip som er over 100m vise dersom det ligger til ankers?

En rundtlysende hvit lanterne forut og en rundtlysende hvit lanterne akterut, den forre høyere enn den akte + dekkbelysning.

Bonus: under 50m, mellom 50 og 100m.

Under 50m: en hvit rundtlysende

Mellom 50 og 100m, en rundtlysende hvit forut og en rundtlysende hvit akterut,

Vil kandidaten tilføye noe? Kandidaten ønsker ikke å tilføye noe mer

Oppgave 6: Brovakt

Gjennomføres på broen

(Sensor stiller spørsmål muntlig og kan be deg gjennomføre/visе i praksis)

Sjøveisreglene:

Har kandidaten brovaktsertifikat? (Dersom ja, legges det ekstra vekt på enkelte av reglene.)

1. Hva sier regel 2 om ansvar?

At ingen er fritatt fra å følge disse reglene, man må gjøre hva som står i ens makt for å unngå kollisjon og/eller grunnstøting

2. Hva vil det si å holde forsvarlig utkikk ifølge regel 5?

Utkikk skal utføres ved hjelp av syn og hørsel så vell som med andre hjelpemidler. I tillegg skal utkikken være opplagt og våken til å inneha denne rollen og kan ikke samtidig inneha rollen som rormann.

3. Når vil du møte på vakt dersom du skal ta over utkikksfunksjonen for en annen matros (avløsningsrutiner)?

Jeg vil møte minst 15 minutter før, dette for å få opparbeidet meg nattsyn og for å ta vaktavløsning med avtroppende.

4. Du observerer et skip som kommer på din styrbord side, skipet styrer en kurs som skjærer ditt fartøys kurs (regel 15). Hvordan vil du forholde deg til dette?

Hvis skipet som kommer på styrbord skjærer vår kurs må vi vike til styrbord.

5. Du observerer et fartøy rett forut med følgende lanterneføring: tre topplanter og en rød sidelanterne. Hvilket fartøy kan dette være?

Tolker lanternene som at det er et slep over 200m, selv om jeg ikke ser akterlanternene.

6. På hvilken måte kan du rapportere om hva du har observert til vakthavende styrmann? Her sikter vi til retningsbestemmelser o.l.

Jeg kan bruke klokkeretninger, grader i forhold til baugen, skipsterminologiske benevelser (forrenom tvers, tvers, låring osv.) for å si hvor jeg observerer fartøy

7. Kan du nevne to (2) merkesystemer vi har til sjøs?
Bonus: nevne alle fem merkesystemer i Norge

Lateralmerkesystemet, kardinalmerkesystemet, frittliggende grunne, spesialmerke og senterledsmerker.

8. Skipet du arbeider på har begrenset evne til å manøvrere, hvordan kan vi synliggjøre dette for andre skip rundt oss (både på dag og natt)?

Med dagsignal: diamant, kule/runding, diamant loddrett over hverandre
Lanterneføring: rød rundtlysende, hvit rundtlysende og rød rundtlysende loddrett over hverandre

9. Rorkommando
(kandidaten viser i praksis hvordan kommandoen utføres)

"Styrbord fem"	"Styrbord fem"
"Hardt babord"	"Hardt babord"
"Midtskips"	"Midtskips"

Engelsk:

"Starboard twenty"	"Starboard twenty"
"Ease to ten"	"Ease to ten"
"Hard to starboard"	"Hard to starboard"
"Steady as she goes"	"Steady as she goes" – Når denne rorkommandoen gis, ser rormannen på kompasset og gjentar kommandoen og kompassretningen. Når skipet da er støttet opp på denne kursen, gjentar rormannen dette ved å si: støtt på kurs _ _ _ .

10. Dersom vakthavende offiser sier en tresifret kurs forandring, hvordan vil du fortelle ham at du har forstått rorordren?

Jeg vil gjenta kursforandringen på samme måte slik at han forstår at jeg har oppfattet ordren. Eks: "1 – 2 – 0 grader"

Oppgave 7: Vedlikehold

Gjennomføres på "Main Deck"

(Gjennomføres skriftlig, sensor kan be kandidaten om å gjennomføre arbeidet i praksis)

Overstyrmann har gitt deg i oppgave å male opp kjemikalie stores på main deck. Alle kjemikalieene er tatt ut og oppbevares innelåst et annet sted. Før malingsarbeidet finner sted, er det nødvendig å rengjøre området for rust og smuss.

Din oppgave:

- Vurdere arbeidsmengden og estimere hvor lang tid arbeidet vil ta
- Påse at alle dokumenter som er nødvendig er på plass før arbeidet starter
- Korrekt bruk av verneutstyr
- Gjennomførelse (dersom sensor ber om det)
- Avslutning av arbeidet

Notater:

«Tolker oppgaven som at jeg er alene og ikke har med meg noen andre». Det første jeg vil gjøre er å inspisere området hva som skal gjøres. Her kan det være nødvendig å gjøre arbeidet i flere

omganger da vi først skal fjerne rusten og påføre ny maling. Etter inspeksjon vil jeg henvende meg til vakthavende offiser for å gjennomføre/søke en arbeidstillatelse. Her noterer jeg ned punktene

ifbm. med jobben, hvilket verneutstyr jeg vil benytte, avsperring av område, gyldighet, varslings o.l.

siden jeg er alene på arbeidet, gjennomfører jeg toolbox-talk med vakthavende for å påse at jeg har fått med meg alle de viktige punktene før arbeidet starter. Når arbeidstillatelse er godkjent og toolbox-talk er gjennomført, finner jeg frem alt sikkerhetsutstyret og verktøyet. Området avsperreres.

Kandidaten gjennomfører nå arbeidet under oppsyn av sensor

Området er nå fjernet for rust og smuss. Da vil kandidaten vaske området slik at det blir rent og klart til påføring av maling/primer. Når området er rengjort og klart til malingspåføring vil kandidaten gjennomføre en ny arbeidstillatelse og toolbox-talk dersom dette ikke ble gjennomgått i tidligere

tillatelse eller at tillatelsen er utløpt. Her er det også viktig å bruke korrekt åndedrettsvern som beskytter mot gassene/løsemidlene fra malingen. Kandidaten beregner malingsforbruket til X. liter.

Kandidaten leser produktdatabladet og finner lett frem til malingens blandingsforhold.

Kandidaten påfører malingen med fokus på riktig verneutstyr og flid. Kandidaten bruker maskering-

stape for å gjøre arbeidet fint og nøye, noe som sensor legger positivt merke til. Når området er påført med maling, avsluttes arbeidet og kandidaten rydder området. Kandidaten henger fra seg

verneutstyr og rengjør åndedrettsvern. Kandidaten legger også alt utstyr tilbake på plass og henvender seg til vakthavende offiser for å lukke arbeidstillatelse.

Den praktiske oppgaven er ferdig.

